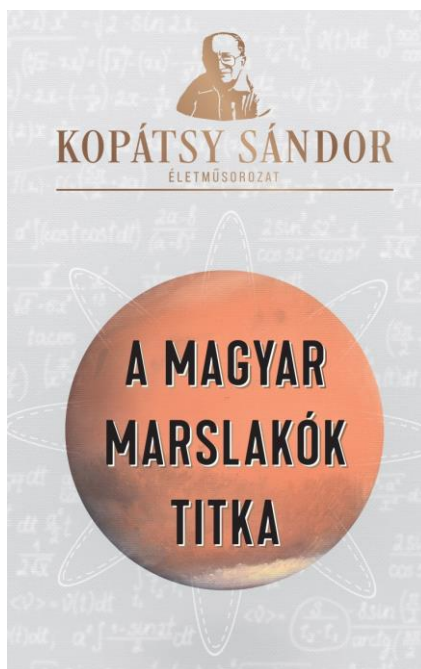

A magyar marslakók titka

Kicsit több, mint száz évvel ezelőtt Pest néhány belvárosi kerületében megannyi magyar zseni született. Róluk, a későbbi amerikai kollégáik által csak „marslakóknak” nevezett tudósok és közgazdászok pályafutásáról és szédületes karrierjéről Marx György fizikusprofesszor is írt *A marslakók érkezése* című kötetében. E mű kivételes erővel hatott a műszaki alapvégzettséggel is rendelkező Kópátsy Sándor közgazdászra, olyannyira, hogy „*olvasói napló*” írásába kezdett, azt kutatva, minek is köszönhették e nagy formátumú kutatók a kitűnő minősítéseiket, a kiválóságukat és a rendkívüli eredményeiket, illetve mi is volt a szerepe ebben a társadalmi helyzetüknek.

„*Nem ismerek példát arra, hogy a tudományok történetében annyi jelentős egyéniség szülessen egy időben és egy helyen. Ez nem volt véletlen. Ehhez a történelmi és társadalmi körülmények összejátszására volt szükség*” – foglalja össze Kópátsy Sándor, hazánk egyik legismertebb közgazdásza, miért fogott hozzá, hogy feltárja a két világháború közötti budapesti magyar tudósok páratlan mértékű, a tudományos világ élvonalába történő kirajzásának okát. Ez a „titok” ellenállhatatlan erővel ragadta meg őt, és a tőle megszokott lendülettel nyomozta ki elemzésében a „marslakók” titkának nyitját.

Kópátsy Sándor mindig is a sokoldalúságra törekedett, így a világhírű magyar marslakók életútjait is ennek megfelelően, szélesebb perspektívából vizsgálta. Számos társadalmi, gazdasági tényezőt összevetve, a következőket emelte ki: *ebben az időben több pesti iskola is a világ legjobbjai közé számított és e géniuszok ott is kitűntek kivételes tehetségükkel; a középiskolai matematika- és a fizikaoktatás magas színvonala több kultuszministerünknek volt köszönhető; a magyar fizika- és matematikaoktatás világhírét, kétségbevonhatatlan nemzetközi sikereit Eötvös Loránd alapozta meg, majd Kármán Tódor, Fejér Lipót, továbbá a rendkívül népszerű Öveges József tanár úr teremtette meg, és tanítványaikként sok száz középiskolai és egyetemi tanár építette tovább.*

E nagy elmék ugyanakkor szinte kivétel nélkül nemcsak pestiek, hanem zsidók is voltak. Az USA-ba történő kivándorlásukra pedig azért került sor, mert Magyarországon nem volt lehetőségük tudományos munkára, és mert idővel nemcsak hazánkból, hanem Európából is menekülniük kellett. Kopátsy Sándor – Fejtő Ferenc *Magyarság, zsidóság* című könyvéből merítve inspirációt – arra is vállalkozott, hogy tisztázza a magyar zsidók és nem zsidók közti feszültségeket. „Életem egyik nagy célja valósulna meg ugyanis azzal, ha ezt a problémát a nyugvópont felé lehetne elindítani” – hangsúlyozta könyvében, mondván, ezt követeli meg a magyarság jó lelkiismerete is.

A kecskeméti Neumann János Egyetemért Alapítvány és a Pallas Athéné Könyvkiadó révén, a *Kopátsy Sándor* életműsorozat keretében mi is megismerhetjük *A magyar marslakók titka* című művet, így a méltán népszerű szerző hitvallását: ***csak akkor válhatunk dicsőségre termett néppé, ha a tudásból akarunk naggyá lenni.***

A marslakók életútja a mai fiatalok számára is erős üzenettel bír: ***a tehetséggel párosult tudás korunkban már nemcsak a legnagyobb öröm és a legbiztosabb anyagi alap, de útlevel is a világhírhoz.***

Végül néhány fontos infó a szerzőről: Kopátsy Sándor (1922-2020) hazánk egyik legismertebb közgazdásza, pályája több mint ötven évet ölelt fel. Ennek során dolgozott a Pénzügyminisztériumban, volt a Beruházási Bank igazgatóhelyettese, az 1968-ban létrehozott Pénzügy-kutatási Intézet alapítója és első igazgatója. 1992 és 1998 között a Privatizációs Kutatóintézet kuratóriumának tagja, majd 2010 után Matolcsy György akkori nemzetgazdasági miniszter tanácsadója. Mindig is fontos volt számára az ismeretterjesztés, amit jól bizonyít az 1968-1973 közötti népszerű televíziós animációs sorozata, amelyben Kopátsy Sándor, mint Dr. Agy ismertette az új gazdasági mechanizmust.

Ajánlotta: Sipos László József mérnök,
az Üzemeltetői szakcsoport tagja